

گزارش مراسم جایزه معماری آقاخان در دهلی نو

۳۲۴

در شامگاه هفتم آذر ماه (۲۷ نوامبر ۲۰۰۴) طی مراسمی در محوطه همایون شاه (دهلی نو)، هندوستان، با حضور نخست‌وزیر هند و کریم آقاخان، برندگان جایزه معماری سال ۲۰۰۴ اعلام شد. سال ۲۰۰۴ اتمام نهمین دوره سه سالانه جایزه معماری آقاخان است. این جایزه سه سالانه، معادل ۵۰۰/۰۰۰ دلار آمریکا، یعنی بزرگترین جایزه معماری دنیا است.

در دوره اخیر این جایزه، ۳۷۸ پروژه در زمره شرکت‌کنندگان بودند که ۲۳ پروژه به مرحله نهایی راه یافته و توسط متخصصان بین‌المللی غیر بومی در محل مورد ارزیابی قرار گرفتند. سرانجام یک هیأت داور مستقل، ۷ پروژه شاخص را به جهت دارا بودن بالاترین استانداردهای بین‌المللی که در عین حال نماینده ارزش‌های ویژه برای جوامع مسلمان بوده برای دریافت جایزه انتخاب کردند.

هفت پروژه منتخب هیأت داوران ارشد در سال ۲۰۰۴ عبارتند از:

- کتابخانه اسکندریه، اسکندریه، مصر؛
- مدرسه ابتدایی، گاندو، بورکینا فاسو؛
- مدل‌های پناهگاه‌های شنی، در مکان‌های مختلف؛
- بازسازی مسجد العباس، اسناب، یمن؛
- برنامه احیای شهر قدیم اورشلیم، اورشلیم؛

— خانه ب ۲، آیواچیک، ترکیه؛

— برج‌های پتروناس، کوالالمپور، مالزی.

— دو پروژه کتابخانه اسکندریه در مصر و برج‌های پتروناس در مالزی، نتیجه مسابقات بین‌المللی مهم معماری برای طراحی ساختمان‌های شاخص شهری و بلند مرتبه هستند. پروژه سوم، مدل‌های پناهگاه‌های شنی، الگوی آزمایشی تجربه‌ای است برای خانه‌سازی به طریقه خودساز که از قرارگیری کیسه‌های شنی روی یکدیگر برای ایجاد گنبدها و فضاهای طاقی شکل استفاده می‌شود.

تدارک خانه‌سازی جنبه‌ای مهم از برنامه احیای شهر کهن اورشلیم است که عناصری شامل بخش‌هایی برای احیای تاریخی و همچنین ساخت امکانات عمومی، مدارس و زمین‌های بازی را شامل می‌گردد.

دبستان گاندو، در بورکینافاسو، گامی ارزشمند و فراتر از برنامه‌های آموزشی متداول بوده و نمونه‌ای عالی از روند طراحی معماری است که روش‌های ساخت و فنون، مصالح، آموزش و مشارکت بومی و آموزش محلی و حضور دسته جمعی اهالی را به خدمت گرفته است.

خانه ب ۲ که در دهکده کوچکی در ساحل مدیترانه در ترکیه قرار گرفته، طراحی معماری را تا سطحی شاعرانه گسترش داده و گفتگویی اندیشمند را میان طبیعت و بنا و بین فضاهای داخلی و خارجی و در زندگی جاری، برقرار ساخته است.

بازسازی مسجد العباس در یمن، به بالاترین استانداردهای حفاظت و مرمت نائل گردیده و همزمان با احترام به طبیعت، اهمیت یک مکان مقدس را نیز مد نظر داشته است.

تاکید و تقویت ارزش‌ها و کیفیت معماری در ۷ پروژه برگزیده، در بیانیه هیأت داوران در نظر گرفته شده که این گویای چالش‌ها و تعامل نوآوری و مدرنیته با جوهره و روح معماری در جوامع اسلامی است. هیأت داوران، مفاهیم و ارزش‌های اجتماعی آثار برگزیده را در راستای دریافت پیچیدگی‌ها و حافظه تاریخی، تلفیق ابتکار و ذوق در شکل‌گیری کالبدی، چگونگی رویکردهای انسانی، فردی و جمعی در نگرش به سنت‌های اسلامی، و سرانجام قدرت و مرجعیت در گستره‌های جهانی فن آوری، فرهنگ و اقتصاد را در چارچوب‌های معماری بیان نموده است. در طول جلسات متعدد دو هفته‌ای هیأت داوران در دفتر مرکزی بنیاد آقاخان در ژنو، هیأت داوران بیشترین ارزش و اهمیت را برای طرح‌هایی منظور داشتند که از کیفیت و استانداردهای برتر، برخوردار بودند.

جایزه معماری آقاخان

جایزه معماری آقاخان به وسیله کریم آقاخان در سال ۱۹۷۷ پایه‌گذاری شد تا مفاهیم

The Aga Khan Award for Architecture
2004 Award Presentation Ceremony

In the Presence of

His Excellency the Honourable Manmohan Singh,
Prime Minister of the Republic of India

Gardens of Emperor Humayun's Tomb

New Delhi, India

Saturday, 27th November 2004

۳۲۶

معماری که به نیازها و آمال جوامع اسلامی به طور موفق‌تری پاسخ داده‌اند، مشخص و تشویق نماید. جایزه به نمونه‌های عالی معماری اسلامی در زمینه‌های طراحی معاصر، انبوه‌سازی، توسعه و بهبود جامعه، مرمت، استفاده مجدد و حفاظت بافت، طراحی منظر و مرایا و بهبود محیط زیست اهدا می‌گردد.

جایزه به وسیله یک هیأت امناء به ریاست کریم آقاخان اداره می‌گردد. اعضای این دوره هیأت امناء عبارتند از: اکرم ابو حمدان (رئیس شرکت توسعه و سرمایه‌گذاری منابع ملی، امان)؛ چارلز کوریا (مدیر مشاورین چارلز کوریا، مومبایی)؛ عبدو فیلالی - انصاری (مدیر انستیتوی مطالعات تمدن اسلامی، دانشگاه آقاخان، لندن)؛ ژاک هرزوگ (شریک مشاورین هرزوگ و دو مورون، بال)؛ گلن لوری (رئیس موزه هنرهای مدرن نیویورک)؛ محسن مصطفوی (رئیس دانشکده معماری - شهرسازی و هنر دانشگاه کورنل ای‌تاکا)؛ بابر خان ممتاز (استاد مطالعات مسکن، دانشگاه لندن)؛ پیتر رو (استاد دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه هاروارد، و مدیر برنامه آموزشی موسسه فرهنگی آقاخان). سوها ازکان دبیرکل مسابقه است.

جوایز به وسیله یک هیأت داوران ارشد مستقل منصوب از طرف هیأت امناء برای یک دوره سه ساله انتخاب می‌شوند. اعضای هیأت داوران برای دوره ۲۰۰۴ - ۲۰۰۲ عبارتند از: غاده عامر (هنرمند، نیویورک)؛ حنیف کارا (شریک مهندسين مشاور سازه و راه و ساختمان آدامز

تیلور، لندن)؛ راهول مهر و ترا (مدیر عامل انستیتوی طراحی و تحقیقات شهرسازی، ممبایی)؛ فرشید موسوی (شریک دفتر معماران خارجی، لندن)؛ منجبتی صدریا (استاد روابط مابین فرهنگ‌ها و مطالعات آسیایی شرقی دانشگاه چو، توکیو)؛ راینهارد شولتز (استاد مطالعات اسلامی دانشگاه برن)؛ الیاس تورس تور (شریک دفتر معماری مارتینز لاپنیا - تورس، بارسلون)؛ بیلی تسین (شریک دفتر تاد ویلیامز تسین، نیویورک)؛ و جعفر طوغان (مدیره گروه مشاورین و مهندسین زیست، امان).

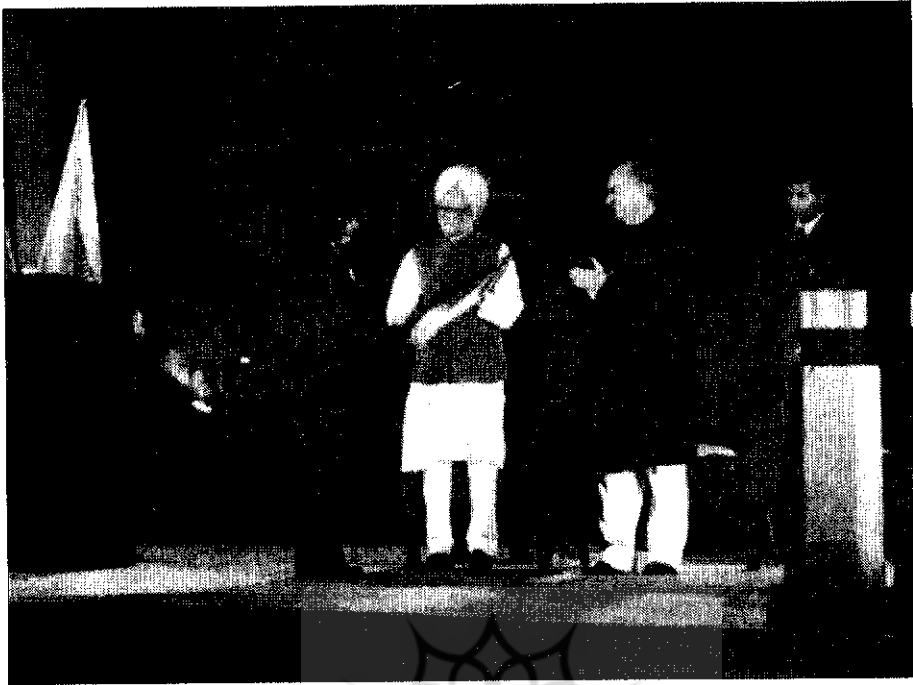
مراسم اختتامیه و اعلام پروژه‌های منتخب هر دوره سه ساله در مکان‌هایی که به خاطر اهمیت تاریخی‌شان در دنیای اسلام شاخص هستند برگزار شده است. باغهای شالیمار در لاهور (۱۹۸۰)، قصر توپکاپی در استانبول (۱۹۸۳)، قصر بدیع در مراکش (۱۹۸۶)، قلعه صلاح‌الدین در قاهره (۱۹۸۹)، میدان ریگستان در سمرقند (۱۹۹۲)، کاراتون سوراکارتا در سولو (۱۹۹۵)، الحمراء در گراندا (۱۹۹۸) و قلعه حلب در سوریه (۲۰۰۱).

ویژه نگاشت جایزه سال ۲۰۰۴ در نوامبر ۲۰۰۴ به وسیله انتشارات «تیمز و هودسون» با عنوان «معماری و چند آوایی: ساختن در جهان امروز اسلام» منتشر خواهد شد. این کتاب شامل توضیحات کامل و تصویر هفت پروژه منتخب، و مقالاتی از راینهارد شولتز، بیلی تسین، حنیف کارا، الیاس تورس تور، منجبتی صدریا، بابر خان ممتاز و سوها ازکان و یک سری از نقاشیهای غاده عامر می‌باشد.

بیانیه هیأت داوران ارشد جایزه

هیأت داوران ارشد نخستین بار در ژانویه سال ۲۰۰۴ برای بازبینی ۳۸۷ پروژه شرکت‌کننده در نهمین دوره مسابقه معماری آقاخان، گرد هم آمدند و پس از تبادل نظرهای متمرکز، سرانجام تعداد ۲۳ پروژه را برای بازبینی انتخاب کردند. در دومین مرحله در ژوئن ۲۰۰۴، متخصصان بررسی اولیه گزارشی همراه با جزئیات در مورد پروژه‌های انتخابی به هیأت داوران ارائه دادند و پس از بحث و مذاکرات، آنها تعداد هفت پروژه را برای دریافت جایزه مسابقه معماری آقاخان انتخاب کردند. از ابتدا، هیأت داوران موافقت کردند که به دنبال یک مفهوم قابل درک برای کشف، درک و توضیح رقابتهایی در دنیای اسلام باشند که با وجود تمام تنوع موجود، با مدرنیته مواجه شده‌اند. در نتیجه چهار محدوده بنیانی اجتماعی تعیین شد که هیأت داوران آنها را به عنوان سوال مطرح نمودند.

اولین سوال این بود که چگونه پیچیدگی تاریخ و یادبودهای تاریخی می‌توانند در معماری بیان شوند. از آنجا که بازسازی و حفاظت در معماری با تاریخ مرتبط است، باید به طور

● صحنه‌ایی از مراسم اعطای جوایز معماری آقاخان

۳۲۸

واقع‌بینانه مراقب بود که گذشته به راحتی فراموش نشود چرا که ممکن است گذشته، در همین لحظه نیز وجود داشته باشد. همچنین بازسازی و حفاظت باید به طور فزاینده‌ای به نیازهای گروهها و افراد در دنیای امروز پاسخ بدهد. اغلب ساختمانهای تاریخی برای کاربری‌های جدید مورد استفاده قرار می‌گیرند. به وسیله همسوسازی معانی تاریخی با نیازهای معاصر، یک ساختمان مفهوم اجتماعی خود را بیش از اینکه فقط یک مکان برای بازدید توریستها باشد، نگاه می‌دارد.

سوال دوم این است که ذوق و سلیقه شخصی چگونه می‌تواند با محیط عمومی تداخل پیدا کند. هیات داوران معتقدند که توسعه یک مفهوم عمومی جمع‌گرا، یکی از مهمترین موضوعاتی است که بیشتر کشورهای مسلمان با آن در ارتباطند. امروزه ذوق و سلیقه شخصی در محدوده عمومی، جوامع را بیشتر و بیشتر تحت تاثیر قرار داده و نیازهایشان را در زمینه‌های آموزشی، بهداشت و یا سایر موارد مشخص کرده است. معماری نقش بسیار مهمی را در آشکارسازی این تلاش‌ها بازی کرده و هیات داوران خصوصاً به دنبال یک رابطه متعادل بین محتوای اجتماعی یک ذوق و سلیقه با نحوه معماری آن بوده‌اند.

یکی دیگر از مسایلی که هیات داوران مدنظر داشتند این موضوع بود که چگونه قدرت و اختیار جهانی تکنولوژی، فرهنگ و اقتصاد می‌تواند به وسیله معماری نشان داده شود. هیات

داوران برای تعهد معماری در دنیای اسلام و برای پروژه‌هایی که تبادل فناوری، دانش اقتصادی و فرهنگی با زمینه‌های بومی را نشان می‌دهند اهمیت ویژه‌ای قائلند. انتقال هویت‌های جهانی در معماری - که می‌تواند در تکنولوژی به کار رفته در ساختمان یا در عملکردهای نهانی آن ظاهر شود - توسط هیأت داوران در نظر گرفته شد زیرا این مهم، اهمیت زیادی برای قسمتهای مختلف دنیای اسلام دارد. هیأت داوران همچنین به تحلیل این موضوع پرداختند که چگونه این چهار مورد در معماری تجلی یافته‌اند. طبیعی است که روشی که در سازه و طراحی یک پروژه به کار می‌رود، بر موضوع مورد نظر تاثیرگذار است اما همیشه تاثیر به معنی تحمیل یک فرم برای حل یک مشکل و به روز کردن راه‌حلهای معماری سنتی نیست، بلکه به معنای یک دورنمای انتقادی برای یک مشکل و حل آن به وسیله تکنیکهای معماری است. هیأت داوران با درک این موضوع برای پروژه‌هایی که در سطح بالای استانداردهای معماری برتر هستند، اهمیت ویژه‌ای قائل شدند.

در نهایت می‌توان گفت هیأت داوران ارشد به پیچیدگیهای محیطی - فرهنگی و اجتماعی پروژه‌ها، برقراری توازن بین قصد و هدف پروژه با شکل به وجود آمده، مفهوم و مصالح، عملکرد و کاربرد، توجه کردند. در هم آمیختگی پروژه‌ها با محیط و بررسی سنتها نیز از جمله عوامل قابل ارزیابی پروژه‌ها بودند. معماری دنیای اسلام در همه خصوصیات مدرنیته در معماری سهیم است. همچنین معماری اسلامی سعی در به هم آمیختن با مفاهیم اسلامی دارد و تنها در این صورت است که این معماری می‌تواند لقب معماری اسلامی را به خود بگیرد. هنگامی که سنتهای اسلامی به طور غریزی دنبال شوند حاصل آن معماری در بطن فرهنگ اسلام خواهد بود و در اینجا تفاوت بین معماری در سرزمینهای مسلمانان با آنچه معماری اسلامی نامیده می‌شود مشخص می‌شود.

تنوع معماری در سرزمینهای مسلمانان در سطوح مختلف آشکار می‌شود: در مباحث مختلف معماری، در معماری که مربوط به بازسازی و حفاظت به شیوه تعددگرایی فرهنگ مسلمانان است و در تعدد و کثرت فرمهای ایجاد شده در محیطهای اقتصادی - فرهنگی و اجتماعی مختلف. هیأت داوران کاملاً به پیچیدگی تعددگرایی در دنیای مسلمانان آگاه بودند و از پروژه‌هایی که سعی بر ایجاد قاعده و قانونی فرهنگی که تعددگرایی را به خطر بیندازد انتقاد کردند. هیأت داوران ارشد بر این نکته اتفاق نظر داشتند که تمامی ۷ پروژه منتخب جایزه آقاخان ۲۰۰۴، دارای معیارهایی با ارزش و والا بوده‌اند.

مجتبی صدریا
جعفر طوغان
حنیف کارا
فرشید موسوی

الیاس تورس تور
رینهارد شولتز
غاده عامر
راهول مهر و ترا
بیلی تسین

برندگان جایزه معماری آقاخان

کتابخانه اسکندریه

اسکندریه، مصر

کارفرما: کتابخانه اسکندریه مصر

معمار: کنسرسیوم سنوتا — حمزه، مصر و نروژ

زمان اتمام: اکتبر ۲۰۰۲

شرح پروژه

کتابخانه اسکندریه احیای کتابخانه کهن و افسانه‌ای است که در عصر یونان باستان ساخته شده بود. بازسازی این کتابخانه، اسکندریه را به وضعیت پیشین خود که مرکز آموزش و تبادل نظر بود بازگرداند و علاوه بر آن یک شاخص شهری را برای این شهر به ارمغان آورد. روحیه همکاری بین‌المللی که این کتابخانه براساس آن بنیان‌گذاری، طراحی و تکمیل شده بود، به عنوان ابزاری برای مدیریت آن بود تا موسسه‌ای که چشم‌انداز جهانی دارد را به وجود آورند. در کنار اینها تکنیک ساخت این ساختمان نیز، بسیار مهم و برجسته است.

نظر هیات داوران

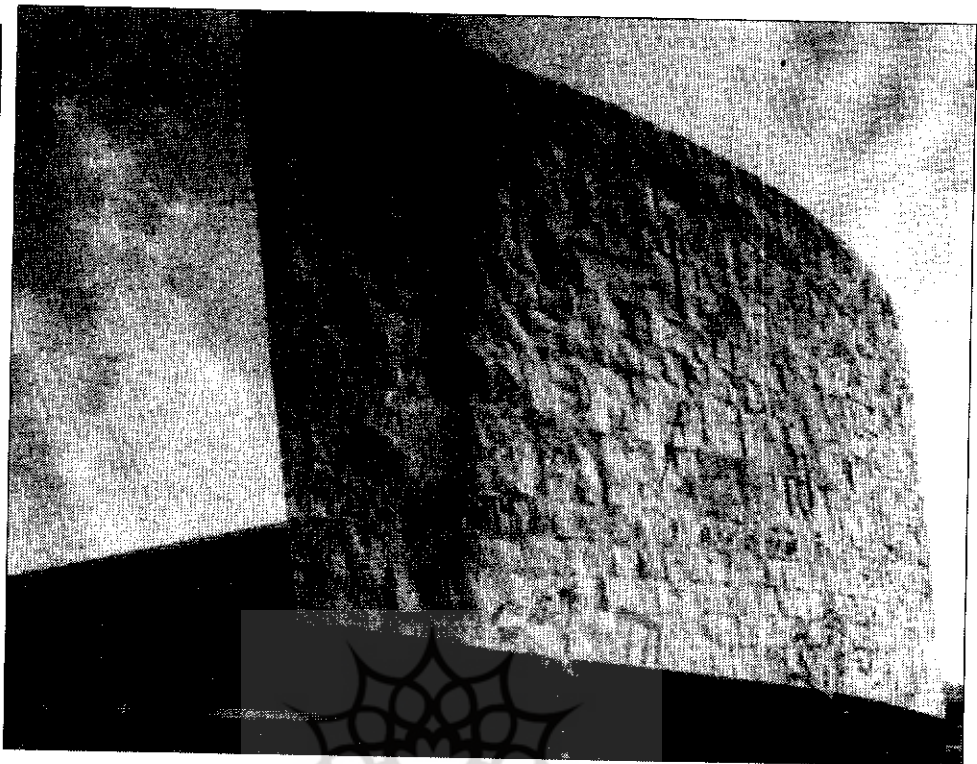
این ساختمان به علت نمایش یک راه حل نوین برای طراحی و شکل نمادینش در یکی از مهمترین کشورهای ساحلی جهان مورد توجه هیات داوران قرار گرفت. از همان آغاز حضور در یک رقابت بین‌المللی تا مرحله طراحی و سخت آن توسط چند شرکت بین‌المللی و مدیریت مالی کنونی آن، این پروژه الگویی برای سایر پروژه‌های مشابه فراهم کرد تا انجمنهای بین‌المللی را گرد هم آورد و آنها را همانند یک جامعه واحد به همکاری وادارد.

مدرسه ابتدائی گاندو

گاندو، بورکینافاسو

کارفرما: انجمن روستای گاندو، بورکینافاسو

۳۳۱

● نمایی از کتابخانه اسکندریه

● نمایی از خانه‌های نادر خلیلی

شرح پروژه

این مدرسه نتیجه هدف یک شخص برای بهبود بخشیدن به اوضاع روستای محل سکونتش می‌باشد. وی نه تنها این مدرسه را طراحی کرد و بودجه ساخت آنرا فراهم ساخت بلکه، حمایت دولت برای آموزش مردم در رابطه با ساختمان‌سازی با مصالح محلی را نیز فراهم کرده، سنت قدیمی اتحاد اجتماعی و استفاده از نیروی تمامی ساکنین روستا در ساخت این مدرسه برای فرزندانشان را احیا کرد.

نظر هیات داوران

این پروژه جایزه هیات داوران به علت معماری بی‌پیرایه و زیبایش را که به کمک ابزارها و مصالح ابتدایی به دست آمده، همچنین به علت متفاوت بودنش با سایر پروژه‌ها از آن خود کرد. این مدرسه که در زیستگاهی دور دست در بورکینا فاسو قرار گرفته است، نتیجه نقطه نظری است که در آغاز به وسیله جامعه پذیرفته شد. معمار آن که اولین فرد دهکده خود بود، امکان دستیابی به تحصیلات بالاتر را پیدا کرده بود و هنگام تحصیل در برلین تصمیم به طراحی و ساخت مدرسه گرفت. بعد از تأمین بودجه از حمایت‌کنندگان در آلمان، زنان و مردان و کودکان دهکده را برای برپا ساختن این ساختمان بسیج کرد. نتیجه این حرکت، ایجاد ساختمانی جذاب، صمیمی و زیبا در ترکیب با فرهنگ اقلیم بومی شد. عملکردی بودن و حس شاعرانه این ساختمان نیز مدنظر قرار گرفت. این مدرسه ابتدایی در گاندو، مایه افتخار دهکده بوده، همچنین امید به ایجاد پایه‌های پیشرفت مردم در این اجتماع کوچک را القا کرده است.

۳۳۲

مدل‌های پناهگاه شنی

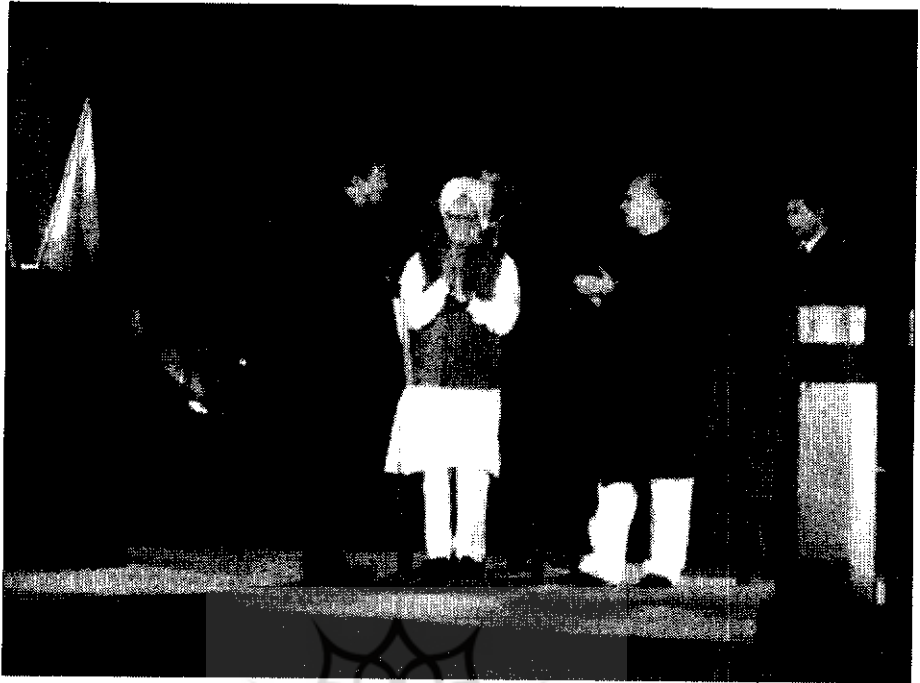
مکان: نقاط مختلف

معمار: موسسه کال - ارات، نادر خلیلی، آمریکا

برنامه زمان‌بندی: توسعه اولیه طرح، ۱۹۹۲

شرح پروژه

نیاز جهانی به خانه و سرپناه شامل میلیون‌ها پناهنده و بی‌خانمان ناشی از بلایای طبیعی و

● آقاخان و نخست‌وزیر هند برنده جایزه معماری را تشویق می‌کنند.

جنگ می‌شود. معمار ایرانی، نادر خلیلی بر این اعتقاد است که این نیاز تنها با تکیه بر امکانات ساختمان‌سازی با خاک می‌تواند بر طرف شود.

وی پس از مطالعات گسترده روی روشهای ساخت و ساز سنتی در ایران، به کمک الگوبرداری دقیق از جزییات، سیستم کیسه‌های شنی (Super Adobe) را ابداع کرد. تکنیک اولیه این روش، ساخت و پر کردن کیسه‌های شن از خاک و قرار دادن آنها در یک پلان مدور است. این لایه مدور هر چه بالاتر می‌رود به سمت مرکز جمع می‌شود تا سرانجام یک گنبد را شکل دهد. برای جلوگیری از حرکت کیسه‌های شنی و همچنین مقاومت در برابر زلزله، در بین این لایه‌ها از سیم خاردار استفاده می‌شود. ملاحظه می‌شود که در این روش از مصالحی مثل کیسه شن و سیم خاردار که معمولاً برای مقاصد جنگی استفاده می‌شود، در شرایط صلح استفاده شده و معماری سنتی با خاک را با اصول ایمنی جهانی معاصر در هم آمیخته است.

نظر هیات داوران

این جان پناه به عنوان الگویی برای یک خانه موقتی امن ساخته شده از مصالح بسیار ارزان قیمت که به سرعت و با درجه بالای عایق بودن که جوابگوی مناطق خشک است، شناخته شد. شکل کروی آن پاسخگوی مقاومت در برابر زلزله می‌باشد و به این دلیل از شن و خاک به عنوان

مواد اولیه استفاده شده که قابلیت انعطاف آن برای ساخت لایه‌های متراکم تک پوسته‌ای و دو پوسته‌ای که می‌تواند در برابر فشارهای جانبی ناشی از زلزله مقاومت کند، مناسب است.

برنامه احیای شهر قدیم اورشلیم

شهر قدیم اورشلیم

حمایت‌کننده: موسسه تعاون - سوئیس

کارشناس حفاظت: دفتر فنی برنامه احیای شهر قدیم

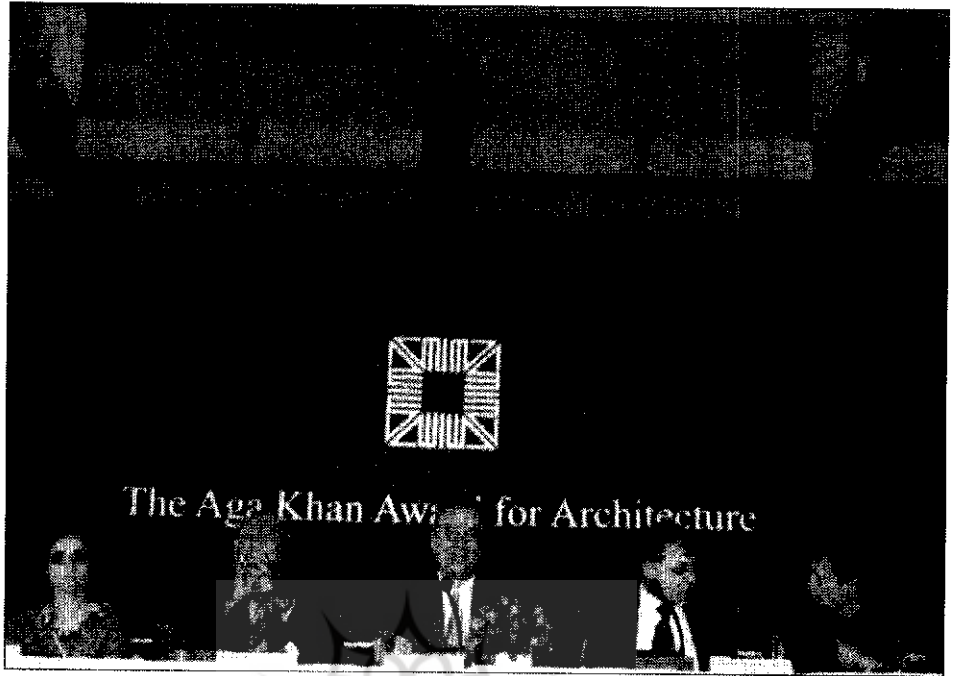
اورشلیم OCJRP - اورشلیم

تاریخ اتمام: در حال ادامه از سال ۱۹۹۶

شرح پروژه

قدسیا اورشلیم دارای تاریخی طولانی و شگفت‌انگیز با گوناگونی‌های بسیار است ولی کالبد شهری شهر قدیم به سبب جمعیت زیاد، عدم نگهداری و خدمات ضعیف تهدید می‌شد. برنامه احیاء شهر اورشلیم، باز زنده‌سازی مجدد شهر را برای حفظ ثروت آن و ایجاد کیفیت زندگی بهتر برای ساکنانش در نظر می‌گیرد. این یک طرح جامع است که همه جوانب زندگی انسان را با اجزاء فراوانی چون مرمت، آموزش، تحصیلات و افزایش آگاهی عمومی مورد هدف قرار داده است. همه این موارد برای نیل به احیائی کامل و با دوام به یکدیگر پیوند می‌خورند. کارهای تکمیل شده تا امروز ۱۶۰ پروژه را شامل می‌شود که همگی در همکاری‌ای تنگاتنگ با مؤسسات محلی، سازمانهای بین‌المللی و آژانسهای مالی به عهده گرفته شده است.

کالبد شهری از بی‌توجهی، استفاده نامناسب و خدمات ناکافی رنج می‌برد و جمعیت زیادی در ساختمانهای مخروب و در شرایط غیربهداشتی زندگی می‌کردند. برای رسیدگی به این موارد، موسسه تعاون - بنیادی در ژنو - و سازمانی غیردولتی در سال ۱۹۸۳ برای حمایت از رشد فلسطینیان در کلیه زمینه‌ها تأسیس شد و در سال ۱۹۹۵ یک دفتر فنی در اورشلیم بر پا کرد. این دفتر از متخصصانی در زمینه‌های مختلف معماری، مهندسی، برنامه‌ریزی، اقتصاد و تاریخ تشکیل شده است. هدف اصلی آن تکمیل یک برنامه جامع برای احیاء دوباره شهر قدیم و شامل تعدادی از اجزاء تکمیلی همچون برنامه‌ای برای احیاء دوباره، مرمت سریع اولیه، مرمت کلی، آموزش حفاظت، برنامه‌ای برای توسعه جامعه و یک مرکز اطلاع‌رسانی است.

● جلسه بحث و بررسی در مورد جایزه افاخان

● برنده مدرسه در بورکینا فاسو در مراسم

● نوازندگان افغانستانی و هندی کار مشترک عرضه می‌کنند

نظر هیأت داوران

برنامه فوق، برای مسیر جامع‌اش در جهت ادامه زندگی اجتماعی به شیوه طبیعی خود شایسته دریافت جایزه شده است. زندگی‌ای که تهدید به زوال موقعیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فیزیکی خود شده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
مقال جامع علوم انسانی

خانه ب ۲

کارفرمایان: سلمان و سه‌ها بلال، ترکیه

معمار: هان تومرتکین، ترکیه

تاریخ اتمام: جون ۲۰۰۱

شرح پروژه

دو برادر ترک، سلمان و سه‌ها بلال، خواستار آن بودند که خانه‌ای در کنار سواحل دریای اژه شمالی ترکیه بسازند تا مکانی برای گذراندن تعطیلات توأم با زیبایی، آسایش و آرامش را بدون طی مسافت زیاد از خانه‌های‌شان در استانبول، بیابند.

خانه ب ۲ بر روی لبه‌های بایخوسم قرار دارد، دهکده‌ای کوچک نزدیک ایوسیک که

جمعیت به هم پیوسته‌ای در حدود ۴۵۰ نفر را که شغل اصلی‌شان کشاورزی است را به سختی اسکان داده است.

توده مربع گونه خالص خانه ب ۲ که در خارج از محدوده جنوب شرقی روستا قرار گرفته و بر روی یک فضای مسطح باز می‌نشیند، به گونه اشتباه‌ناپذیری مدرن بوده و در حالی که به گونه‌ای جدا از خانه‌های سنتی محیط روستا است، از طریق به کارگیری فنون و مصالح محلی سنتی خود، در احترام و متحد با آن خانه‌ها شکل گرفته است.

نظر هیات داوران

خانه فوق یدین دلیل برای دریافت جایزه انتخاب شده است که حسی از تکامل و خوب بودن را شکل داده است. این در حالیست که اثر فوق، راهی پیشرفته را در شناساندن تاریخ مکان خود، خانه‌های اطراف و منظره، برای شکل دادن به یک آفرینش جدید و بی‌نظیر تقدیم کرده در عین حال عضوی کامل از جامعه خویش است.

برجهای پتروناس

کوالالامپور - مالزی

کارفرما: شرکت مرکز شهر کوالالامپور - مالزی

معمار: سزار پلی و همکاران - آمریکا

تاریخ اتمام: ژانویه ۱۹۹۷ - اگوست ۱۹۹۹

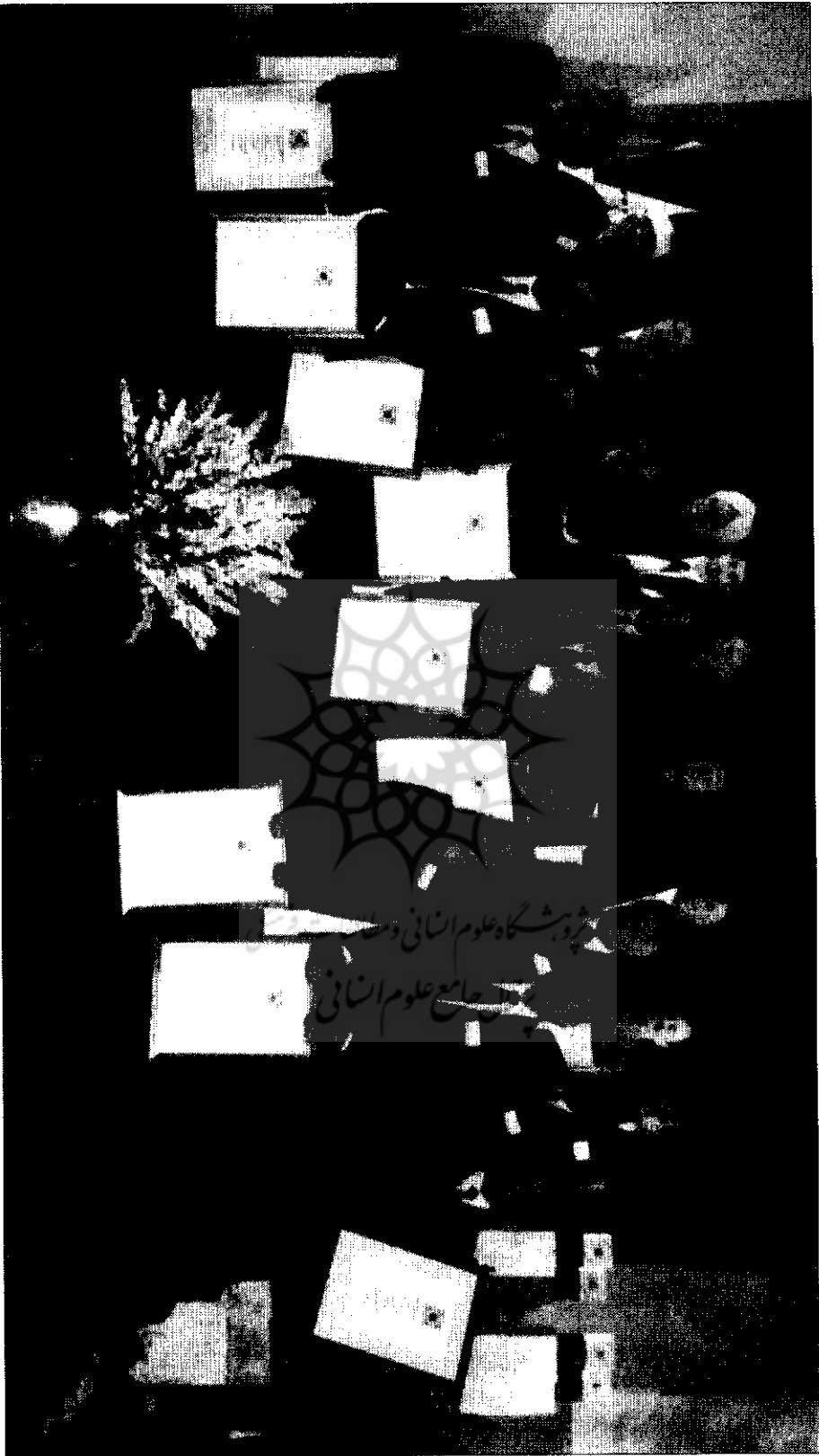
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

سال حاضر علوم انسانی

شرح پروژه

برجهای پتروناس که در مرکز مجموعه چند منظوره مرکز شهر کوالالامپور و در قلب ناحیه اقتصادی شهر بنا شده‌اند. با ۴۵۲ متر ارتفاع از سطح زمین؛ در سال ۱۹۹۶ توسط شورای «ساختمانهای بلند و مسکن شهری» به عنوان بلندترین ساختمانهای جهان مورد تایید قرار گرفته‌اند. این مجموعه با فرمی مقتبس از یک بافت اسلامی و استفاده گسترده از مصالح محلی، پیشتاز فن آوری است. برجها به صورت یک مثال جمعی از معماری معاصر در مالزی در آمده‌اند و ظرافت فرم‌هایشان آنها را به شاخص نماد شهری تبدیل ساخته است.

در سال ۱۹۸۱، دولت مالزی گسترش یک ناحیه تجاری پدیدار شده به نام مثلث طلایی را به عهده گرفت. در سال ۱۹۹۱ یک مسابقه بین‌المللی برای طرح مجموعه برج اداری برگزار شد که سزار پلی و همکاران برنده آن گردیدند.

● عکس دسته‌جمعی برندگان جایزه معماری آقاخان در سال ۲۰۰۴

این پروژه شایسته دریافت جایزه است زیرا جهتی جدید را در طراحی آسمان خراش‌ها نشان داده، در حالی که خواسته‌های ملی و محلی را برآورده می‌کند دارای خصوصیات برجسته‌ای از لحاظ فن آوری پیشرفته است. پروژه، بدعتهای بسیاری را، از کاربری بتن با مقاومت بالای استثنائی برای آسان‌سازی یک سیستم سازه‌ای «مجرای قابل انعطاف» تا انگاره یک حمل و نقل عمومی خلاقانه و تکمیل سیستم‌های حفاظت انرژی (؟) در خود مستتر دارد. موفقیت این پروژه در آن است که در حالی که با فرم ظریفش گفتگویی شاعرانه را با چشم‌انداز خارجی برقرار می‌سازد، نوآوری‌های تکنولوژیک را نیز به همکاری فرا می‌خواند. بافت هندسی ساده که نقشه بنا را به وجود آورده، نه تنها از فضا به صورت کارآمد برای قرارگیری هر چه بیشتر در معرض نور طبیعی، استفاده می‌کند بلکه یک بیان فضایی قوی را می‌آفریند. ساختمان به صورت نمادین کمالی از جامعه مالزیایی معاصر را بیان می‌کند و به ساخت سنت غنی شهری برای شکل دادن به یک شهر جهانی جامه عمل پوشانده است.

مرمت مسجد العباس
جنب اسفانف - یمن

کارفرما: سازمان مرکزی آثار باستانی، کتب خطی و موزه‌ها و مرکز فرانسوی برای مطالعات یمن - یمن
کارشناس امور حفاظت: ماریلین بره از فرانسه با همکاری عبداللّه الحضرمی از یمن

تاریخ اتمام: می ۱۹۹۶

شرح پروژه

مسجد العباس گواهی از دست‌یابی‌های معمارانه و سنتی یکی از قدیمی‌ترین تمدنهای جهان است. مسجد، که بیش از ۸۰۰ سال پیش ساخته شده است، بر روی بقایای یک مکان مقدس و یا معبد پیش از اسلام و روی زمینی که از زمانهای گذشته مقدس شمرده شده واقع شده است. فرم مکعب مانند آن همچون خانه کعبه در مکه، سابقه‌ای کهن دارد و افراد محلی برای مسجد و جایگاه آن حرمت زیادی قائل هستند.

● امام مسجد یمن جایزه خود را از اقاخان و نخست وزیر هند دریافت می‌کند
نظر هیات داوران

این طرح برای دریافت جایزه برگزیده شده است زیرا در آن استانداردهای حفاظتی نمونه‌ای به کار برده شده که سبب حفظ این اثر ارزشمند برای نسلهای آینده می‌باشد.

پروژه فوق شکل‌گیری یک رابطه و همکاری متقابل و موفقیت‌آمیز ما بین متخصصان محلی و خارجی را برای روند حفاظتی فوق‌ارائه می‌کند. با وجود آنکه مرمت تقریباً به مدت ده سال و در طی موقعیت‌های خاص سیاسی به طول انجامید اما پایداری، تخصص و تعهد افراد امین هر دو سری خارجی و محلی اطمینانی را بخشید که به دلیل آن کالبد ساختمان به هیچ وجه تسلیم نشد. در واقع این روند محکی را برای مرمت در منطقه افزایش داده و تجارب سنتی را در ارتباط با راههای عملی مدرن برای حفاظت رونق بخشید، همچنین حیطه‌ای از به‌کارگیری ملاحظه و اندود سنتی تا مرمت‌های سازه‌های پیچیده و محافظت از نقاشی‌های سقفی تزئینی و ظریف را امکان‌پذیر ساخت.